

2.6 OGRANIČENJA POSLOVANJA

Različita ograničenja kod postupaka u pozajmici održavamo metodom **Domaća biblioteka / Ograničenja poslovanja**. Važenje nekih ograničenja možemo odrediti za sve članove iste kategorije (npr. period važenja članstva), a važenje drugih za svu građu određene vrste (npr. ograničenje broja rezervacija). U bibliotekama sa odeljenjima mogu se odrediti različita ograničenja za pojedina odeljenja, osim one vrste ograničenja koja se odnose na važenje članstva.

Možemo odrediti:

- Ograničenje broja pozajmljenih primeraka van biblioteke
Ograničenje se uzima u obzir prilikom pozajmice građe van biblioteke. Ako je kod člana ovo ograničenje već određeno kod "Ogran. br. poz. primeraka (POZ)", ono ima prednost u odnosu na ograničenje koje je određeno za članove te kategorije.
- Ograničenje broja primeraka pozajmljenih za čitaonicu
Ograničenje se uzima u obzir prilikom pozajmice građe za čitaonicu. Ako je kod člana ovo ograničenje već određeno kod "Ogran. br. poz. primeraka (POZ)", ono ima prednost u odnosu na ograničenje koje je određeno za članove te kategorije.
- Ograničenje broja produženja roka pozajmice u COBISS/OPAC-u
Ograničenje se uzima u obzir prilikom produženja roka pozajmice u servisu Moja biblioteka u COBISS/OPAC-u. Ako je kod člana to ograničenje već određeno kod "Ogranič. produž. (POZ)", ono ima prednost u odnosu na ograničenje koje je određeno za članove te kategorije.
- Ograničenje broja produženja roka pozajmice u biblioteci
Ograničenje se uzima u obzir prilikom produženja roka pozajmice u biblioteci. Ako je kod člana to ograničenje već određeno kod "Ogranič. produž. (POZ)", ono ima prednost u odnosu na ograničenje koje je određeno za članove te kategorije.
- Ograničenje broja produženja roka pozajmice preko bibliofona¹
- Ograničenje broja produženja roka pozajmice na knjigomatu
- Ograničenje broja rezervacija kod člana za rezervacije u biblioteci
Ograničenje određujemo ako želimo da ograničimo broj rezervacija slobodne i zauzete građe kod člana. Ograničenje se uzima u obzir prilikom rezervacije građe u biblioteci. Ako je kod člana ovo ograničenje već određeno kod "Ogran. br. rezerv. (POZ)", ono ima prednost u odnosu na ograničenje koje je određeno za članove te kategorije.

¹ Ograničenje će se uzimati u obzir prilikom uključivanja postupaka u segment COBISS3/Pozajmica.

- Ograničenje broja rezervacija kod člana za rezervacije u COBISS/OPAC-u
Ograničenje određujemo ako želimo da ograničimo broj rezervacija slobodne i zauzete građe koje član može da izvede u COBISS/OPAC-u. Ako je kod člana ovo ograničenje već određeno kod "Ogran. br. rezerv. (POZ)", ono ima prednost u odnosu na ograničenje koje je određeno za članove te kategorije. Ako broj rezervacija u COBISS/OPAC nije ograničen, a u biblioteci je određeno ograničenje za rezervacije, za člana se uzima u obzir ograničenje u biblioteci.
- Ograničenje broja rezervacija kod građe
Ograničenje određujemo ako želimo da ograničimo dužinu redova za čekanje kod rezervacija zauzete građe. Upisujemo najveći mogući broj članova koji mogu da se uvrste u red za čekanje. Ograničenje se uzima u obzir kako prilikom rezervacije građe u biblioteci tako i u COBISS/OPAC-u.
- Datuma isteka članstva
Određujemo ga u bibliotekama u kojima je istek članstva vezan za određeni datum (npr. za kraj školske godine). Tako određen datum će se uzimati u obzir prilikom programskog evidentiranja važenja članstva, odnosno prilikom produženja članstva kod programskog evidentiranja potraživanja članarine. Ovaj datum se ne uzima u obzir kod onih kategorija članova za koje smo odredili period važenja članstva.
- Period važenja članstva
Period važenja članstva uzima se u obzir prilikom programskog evidentiranja važenja članstva, odnosno prilikom produženja članstva kod programskog evidentiranja potraživanja članarine. Za pojedine kategorije članova mogu se odrediti različiti periodi. Period upisujemo u obliku *no*, gde je *n* broj, a *o* period (d – dan, w – sedmica, m – mesec, y – godina, npr. *3m* za tri meseca).

Postupak

1. U klasi **Domaća biblioteka** izaberemo metodu **Ograničenje poslovanja**.
Otvora se prozor **Izbor vrste ograničenja**.
2. Označimo ograničenje i izbor potvrdimo klikom na dugme **U redu**.
Ako smo izabrali vrstu ograničenja *Ograničavanje broja poz. primeraka – van biblioteke* ili *Ograničavanje broja poz. primeraka – za čitaonicu* otvora se prozor u kojem možemo odrediti da li će ograničenje važiti u određenom odeljenju ili za celu biblioteku (Domaća biblioteka).

Upozorenje:

Ako smo odredili da ograničenje važi za celu biblioteku (u biblioteci sa odeljenjima), ograničenje u pojedinačnim odeljenjima te biblioteke ne treba određivati. Ako smo istovremeno odredili ograničenje za celu biblioteku i određeno odeljenje, u obzir se uzima samo ograničenje koje je određeno za pojedinačno odeljenje.

3. Otvara se prozor za unos ograničenja.

- Ako smo izabrali vrstu ograničenja koja se odnosi na ograničenje broja pozajmljenih primeraka, možemo odrediti različita ograničenja za pojedinu vrstu građe (redovi u tabeli) i pojedine kategorije članova (stupci u tabeli). Ograničenje za pojedine "podvrste" građe (npr. *knjige – beletristika*) uzimaju se u obzir na osnovu unosa u potpolje 675s. Ako u potpolje 675s ("UDK – Statistika") upisujemo kodove za sadržaj 82 (beletristika), 78 (muzika), ili 79* (zabavni sadržaj), preporučljivo je uneti ograničenja i za "podvrste" građe.

Savet:

Može se odrediti i najveći mogući broj pozajmljenih primeraka bez obzira na vrstu građe. Ovaj broj upisujemo u rubriku "ukupno ograničenje".

Ako su određena i ograničenja najvećeg broja pozajmljenih primeraka za pojedinačnu vrstu građe, uvažavaju se i ova ograničenja. U tom slučaju član može da pozajmi najveći mogući broj primeraka pojedinačne vrste građe, a ukupan broj svih pozajmljenih primeraka ne sme da prekorači broj koji je određen ukupnim ograničenjem.

- Ako smo izabrali vrstu ograničenja koja se odnosi na ograničenje broja produženja roka pozajmice ili ograničenje broja rezervacija kod člana, otvara se prozor u kojem možemo odrediti različita ograničenja za pojedine kategorije članova (redovi u tabeli). U bibliotekama sa odeljenjima možemo odrediti različita ograničenja za pojedina odeljenja (stupci u tabeli), ali u tom slučaju ne unosimo istovremeno ograničenje za domaću biblioteku (1. stubac tabele).
- Ako smo izabrali ograničenje koje se odnosi na ograničenje broja rezervacija kod gradiva, otvara se prozor u kojem možemo odrediti različita ograničenja za pojedine vrste građe (redovi u tabeli). U bibliotekama sa odeljenjima možemo odrediti različita ograničenja za pojedina odeljenja (stupci u tabeli), ali u tom slučaju ne unosimo istovremeno ograničenje za domaću biblioteku (1. stubac tabele).
- Ako smo izabrali vrstu ograničenja *Datum isteka članstva* otvara se prozor za unos datuma.
- Ako smo izabrali vrstu ograničenja *Važenje članstva* otvara se prozor u kojem možemo odrediti različita ograničenja za pojedine kategorije članova (redovi u tabeli).

Savet:

Ako isto ograničenje važi npr. za sve kategorije članova, možemo kopirati vrednost tako što vrednost upišemo u jednu kućicu tabele, označimo je mišem i pritisnemo tipke <Ctr> <C>, potom mišem označimo kućice u tabeli u koje želimo kopirati označenu vrednost i potom pritiskom na tipke <Ctr> <V> kopiramo vrednost.

4. Promene pohranjujemo klikom na dugme **U redu**.